

ONGEDIERTE UNIVERSITAIR GEWORDEN

door
prof.dr. Annelies van Bronswijk

The accession to office as private professor in Biologic Effectors in Domestic Hygiene at the State Universities of Utrecht and Eindhoven by dr. J.E.M.H. van Bronswijk.

Nu de Stichting Vakopleiding Ongediertebestrijding (SVO) hard op weg is haar onderwijsaanbod te differentiëren in LBO, MBO en HBO niveau, is het de Stichting Minibiologisch Onderzoek te Rotterdam gelukt ongediertebestrijding ook op de universitaire onderwijskalender te krijgen bij zowel de **faculteit der geneeskunde** te Utrecht als de **faculteit der bouwkunde** te Eindhoven.

Op 27 november en 6 december 1991 heb ik beide leerstoelen aanvaard door het uitspreken van de twee eerste officiële colleges, getiteld: 'Ziek van je huis' en 'Tapijt, luchtbehandeling en het zieke gebouw'. Beide redes zijn integraal gedrukt en te verkrijgen door Hfl. 35,-

BIOLOGISCHE AGENTIA IN DE WOONHYGIENE EN DE GEBOUWDE OMGEVING

Het nieuwe universitaire vakgebied betreft zowel de bouwkundige als de gezondheidsaspecten van de zogenaamde biologische agentia, dat wil zeggen de plaagorganismen, hun toxinen en allergenen.

Een van de aspecten die ter sprake kwam in het onderwijs aan de bouwkundigen was het terugdringen van het pesticidengebruik. Twintig procent van het landelijk gebruik komt terecht in de gebouwde omgeving. Het gebruik van gif tegen kakkerlakken, ratten en schimmel zou door het opnemen van weringsmaatregelen in gebouwontwerp

over te maken op postgiro 3999259 ten name van Allergo-Consult te Beusichem onder vermelding van 'intree-redes'.

Het 'nieuwe' universitaire onderwijs is vooral bedoeld voor medisch biologen die consultant in 'Sanitary Biology' zouden willen worden en bouwkundigen die affiniteit hebben met 'binnenmilieu-ingenieur'. Persoonlijk vind ik dat deze studenten ook de SVO-cursussen moeten volgen.

Het universitaire onderzoek zal dicht bij de praktijk staan en naast fundamenteel biologisch en medisch onderzoek ook de technische kanten van schadebeperking en de haalbaarheid van de diverse methoden en technieken omvatten.

Een tweetal ook voor ongedierte-bestrijders interessante stukken van de beide voordrachten volgen hieronder.

en onderhoudsplan geminiseerd kunnen worden. Nemen we als voorbeeld het ratten en muizenprobleem. In 1988 werden door gemeenten boven de 5.000 inwoners gezamenlijk ruim 200.000 kg lokazen met bloedverdunnende middelen tegen de knaagdieren ingezet in de gebouwde omgeving. De overige lastige soorten (Tabel I) zijn veelal beschermd en mogen niet worden verdelgd. De enige milieuvriendelijke bestrijding is dichtung van openingen tot een grootte dat de kop van de dieren er niet meer door kan. De getoonde breedten van de schedels slaan op volwassen dieren. Doorgangen vanaf 4 cm vormen geen enkele

beperking voor het dierenverkeer. Willen we ook de jonge muizen weren, dan dienen de aanwezige gaten en kieren maximaal 5 mm breed te zijn. Dat zou tienduizenden kilo's aan ook voor mensen en huisdieren schadelijke bestrijdingsmiddelen schelen.

Tabel I Gemiddelde grootste schedelbreedte van een aantal lastige of ongezonde knaagdieren en insekteneters in de gebouwde omgeving (J.W.F. Reumer, persoonlijke mededeling)

diersoort	schedelbreedte in mm
dwergvleermuis	7- 8
huisspitsmuis	9-10
huismuis	10-12
zwarte rat	16-22
bruine rat	17-27
egel	28-38

In het college voor de geneeskundigen kwam vooral de plaagdiergroep van de huisstofmijten voor. De schatting van het percentage van de bevolking dat op allergenen reageert, varieert van 20-40%. Dit betekent dat 2 tot 3 van iedere 5 huishoudens met allergie te maken heeft; hieronder zijn ook begrepen alle leefgemeenschappen in utiliteitsgebouwen, zoals: bejaardenoorden, internaten, ziekenhuizen, verpleeghuizen, revalidatiecentra en kindertehuizen.

Uit de risico-studie van Korsgaard kwam naar voren dat de berekende kans van een willekeurige Deen op een astma-aanval voor 60% verklaard kan worden door blootstelling aan produkten van huisstofmijten in de eigen woning. Nadat een aantal astma-patiënten verhuisde naar zogenaamde mini-risk huizen waarin geen huisstofmijten konden leven, verdwenen hun astmatische klachten geheel of vrijwel geheel.

De omvang van chronische allergische neusklachten bij Nederlandse voor-mijten-gevoelige patiënten halveerde nadat de blootstelling aan huisstofmijten in de eigen woning geminimaliseerd was. In een ander Utrechts onderzoek bleek dat 13 van de 15 Nederlandse constitutioneel-eczeempatiënten een positieve huid-plakproef vertoonde met een aftreksel van huisstofmijten.

Op grond van dit type gegevens lijkt het aannemelijk dat het voorkomen van allergische klachten in Nederland gehalveerd kan worden door de blootstelling aan mijten te beperken. Het lijkt mij een deugdelijk volksgezondheidsstreven zo'n vermindering van een veel voorkomende en vaak chronisch verlopende ziekte na te streven. Er zijn immers op jaarbasis miljoenen mee te besparen, zowel in de directe gezondheidszorg als indirect in het bedrijfsleven door terugdringen van ziekteverzuim en meer permanente arbeidsongeschiktheid. De ongediertebestrijder kan hierbij een belangrijke rol spelen.

LEERSTOEL OOK GEDRAGEN DOOR ONGEDIERTEBESTRIJDERS ?

Bijzondere leerstoelen is een bijzonder Nederlands verschijnsel. Niet de Kroon of de Universiteit stelt ze in, maar een vereniging of een stichting. Op deze wijze kan de maatschappij invloed uitoefenen op het universitaire onderwijs. De universiteit controleert of het vak niet al wordt gedoceerd en of zowel het vak als degene die het gaat doceren voldoende voorstelt.

De onderhavige leerstoelen zijn door de Stichting Minibiologisch Onderzoek te Rotterdam gevestigd. Het voortbestaan van het universitaire ongediertebestrijdingsonderwijs en -onderzoek is daarmee geheel afhankelijk van de vrijwillige gaven van donateurs (particulieren minimaal Hfl. 10,- per jaar; bedrijven en instellingen minimaal Hfl. 500,- per jaar). Mocht u het initiatief van de Stichting willen steunen dan kunt u uw donatie overmaken op gironummer 5682118 ten name van Stichting Minibiologisch Onderzoek te Rotterdam onder vermelding van 'donatie leerstoelen'. U wordt dan jaarlijks op de hoogte gehouden van de vorderingen op onderzoeks- en onderwijsgebied.

Legenda bij de foto:
Hoezo, een nieuw vakgebied? Van Bronswijk in traditioneel hoogleraarstenue te Utrecht op 27 november 1991.

[Zoelmond, 11 mei 1992]

